

آینه

نظرانتقار

تجربهای ناموفق

● **عباس عبدی**: ...بستن تلگرام از توقیف مطبوعات در سال ۱۳۹۷ نیز مهم‌تر است؛ هرچند عوارض آن قابل مقایسه با توقیف مطبوعات نیست... تصمیم به فیلترینگ تلگرام نشان داد که شکاف روشنی در ساختار تصمیم‌گیری ایران وجود دارد. اینکه بازرس بتواند دستور فیلترینگ رسانه‌ای را بدهد که ۴۵ میلیون نفر کاربر ایرانی دارد، قابل‌توجه است. هرچند روشن است که سطح این تصمیم در حد مذکور نبوده است. به‌علاوه در عمل هیچ سازوکاری برای اعتراض به این تصمیم در دسترس نیست... حتی شکایت افراد نیز باید در نهایت در دادگاه رسیدگی شود و نمی‌توان با یک حکم بازپرس که موقت است درباره مسئله‌ای چون تلگرام تصمیم گرفت. ...شبکه‌های اجتماعی در همه جهان استفاده می‌شود؛ ولی چرا فقط در ایران با چنین مشکلی مواجه هستیم؟ ...مردم و جامعه ایران فاقد منابع و شیوه‌های رسمی مناسب برای کسب خبر و تحلیل‌اند.... در اینجا به میزانی که صداسوسیا و مطبوعات آزاد باشند، علاقه و نیاز به استفاده از تلگرام کمتر خواهد شد.

ایران

ایران بخشی از «راه‌حل»؛ نه‌صورت مسئله

● **علی شکوری‌راد**: تا زمانی که در میان قدرت‌های جهانی ایران به‌عنوان «صورت‌مسئله» مطرح باشد و نه بخشی از «راه‌حل» دستیابی به «برجام بزرگ» نه ممکن است و نه مفید. تجربه یک دهه مذاکرات سخت و فشرده و پرهزینه و جالش حول محور پرونده هسته‌ای ایران که به «برجام کوچک» انجامید نشان داد تا زمانی که «صنعت هسته‌ای» ایران «صورت‌مسئله» بود مذاکرات به هیچ دستاوردی جز بیانه‌خوانی از سوی طرفین و «گره‌اندازی» و «بن‌بست‌آفرینی» طرفینی در مسیر مذاکرات نرسید. اما هنگامی که دو طرف به تغییر رویکردی بنیادین تن دادند که با الگوی نوین مذاکره به جای تبدیل پرونده هسته‌ای به «صورت‌مسئله» آن را به‌عنوان «بخشی از راه‌حل» بنگرند، به یک توافق برد-برد دست یافتند که نه‌تنها به سند جهانی ۲۳۱ شورای امنیت تبدیل شد؛ بلکه الگو و مکانیسمی نو برای سایر مذاکرات بین‌المللی از آن برساخته‌شد.

کیم‌جان

دستبند جدید آورده‌اند!

● **حسین شکرمعداری**:...به آنچه در پیانه سه کشور اروپایی انگلیس، فرانسه و آلمان آمده است بازگردید و آن را مرور کنید. این سه خواسته آمریکا (اول؛ محدودیت تسلیحات موشکی ایران، دوم؛ دست‌کشیدن ایران اسلامی از حمایت جبهه مقاومت و سوم؛ حذف محدودیت زمانی برجام، بند موسوم به غروب برجام، دقیقاً و بی‌کم و کاست در پیانه پیشنهادی سه کشور اروپایی آمده و بر آن تصریح نیز شده است. خدای مهربان سایه رهبر معظم انقلاب را بر سر ملت‌های مسلمان و محرومان و مستضعفان جهان مستدام بدارد که هر جا همه «مو» دیده‌اند ایشان از «پیشش مو» خبر داده‌اند... چرا باید ترامپ به پذیرش پیشنهاد اروپا از جانب ایران امیدوار شده باشد؟! شاید پاسخ این پرسش را باید در اظهارنظرهای نستجیده برخی از مسئولان جست‌وجو کرد که بدون توجه به پیچیدگی ماجرا، پی در پی اعلام می‌کردند که اگر آمریکا هم از برجام خارج شود، ما به حضور خود در برجام ادامه خواهیم داد! با توجه به محتوای برجام که خسارت محض بوده و هست، بدون کمترین تردیدی باید گفت که ترامپ با خروج از برجام بی‌آنکه بخواهد خدمت بزرگی به جمهوری اسلامی ایران کرده است.

مرد

کام بعدی ترامپ سوریه‌است

● **مهدی نوربخش، استاد روابط خارجی در دانشگاه هریسبرگ**: اگر اسرائیلی‌ها توانسته باشند آمریکا را برای بیرون‌رفتن از برجام راضی کنند همان‌طور هم می‌توانند آمریکا را تشویق کنند که بیشتر در سوریه دخالت کنند... آنها (اسرائیلی‌ها) می‌خواهند با حمایت آمریکا، اقدامات نظامی ضدایران را در خاک سوریه کلید بزنند و باید یادآور شوم که تمام این اقدامات چراغ سبز روس‌ها را هم به همراه دارد و نباید از این نکته تعجب کرد... معلوم نیست ترامپ در آینده چه خواهد کرد چون ممکن است با اروپایی‌ها نیز یک بازی روانی در پیش بگیرد. ما باید بتوانیم با اروپا راه یابیم و کام دوم این است که ما باید در سوریه با اروپایی‌ها به یک جمع‌بندی برسیم. سوریه در شرایط کنونی امنیت ملی ما را متزلزل می‌کند. ما مرزهای خود را به درون خاک سوریه بردیم و اسرائیل هر لحظه منتظر این است تا با حمله‌ای این مرزها را به ایران بازگرداند. اگر یک درگیری در سوریه اتفاق بیفتد و ایران واکنشی نشان ه‌دهد نه‌تنها حمایت بشار اسد بلکه حمایت مسکو را نیز نخواهد داشت و احتمال اینکه این جنگ به داخل خاک ما کشیده نشود بسیار بالاست... چیزی که عربستان سعودی و اسرائیل در منطقه می‌خواهند این است که ایران را در عرصه اقتصادی فلج کنند و باید به این نکته بسیار توجه داشت که اگر جنگی صورت بگیرد، مراکز اقتصادی ما مورد حمله قرار خواهد گرفت تا اقتصاد ایران را فلج کنند. موقعیت بسیار حساس است ما باید اروپا را داشته باشیم و همان‌طور که گفتم بر سر موضوع سوریه با آنان به توافق برسیم و تلاش کنیم تا سوریه با روش‌های دیپلماتیک و در سایه گفت‌وگو به صلح برسد.

politics@sharghdaily.ir

به‌خاطر رفتار غیرقانونی با پرستو فروهر رخ داد

برخورد با مأموران خاطی وزارت اطلاعات

شرق: سه‌شنبه هفته‌ای که گذشت، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، میزبان وزیر اطلاعات بود تا نمایندگان در مورد برخی مسائل از او سؤال کنند و پاسخ‌های محمود علوی را بشنوند. از جمله بحث‌هایی که در این جلسه در مورد آن صحبت شد، بحث ممنوع‌الخروجی پرستو فروهر و برخورد وزارت اطلاعات با مأموران خاطی بود. روز چهارشنبه محمود صادقی در این‌باره توییت کرد: «اگرچه بحث روز برجام است، اما مایلیم به اطلاع برسانم دیروز در کمیسیون امنیت ملی وزیر اطلاعات در پاسخ به سؤال اینجانب درباره رفتار غیرقانونی مأموران واجا با خاتم پرستو فروهر اظهار کرد با مأموران خاطی برخورد شده است. قرار شد جزئیات را به کمیسیون اعلام کند».

پرستو فروهر، اواخر فروردین در توییتی با قدردانی از صادقی نوشته بود که دادگاه برای او هفت سال حبس تعلیقی داده و شاکي او هم وزارت اطلاعات بوده است. همین شکایت هم یکی از سؤال‌های مطرح‌شده از سوی نمایندگان مجلس از وزیر اطلاعات بود که او گفت این وزارتخانه در مقام شاکي نیست و ما اطلاعات را در اختیار دستگاه‌ها می‌گذاریم که در این مورد هم دستگاه قضائی اقدام کرده است.

آذرماه سال گذشته، نوزدهمین سالگرد قتل داریوش فروهر و همسرش بود و خانواده آنها اعلام کردند بعد از ۱۲ سال توانستند مراسم یادبود برگزار کنند، اما خبر رسید که وزارت اطلاعات از پرستو فروهر شکایت کرده است؛ اتفاقی که با واکنش برخی نمایندگان مجلس روبه‌رو شد.

پنجم آذر سال پیش، فاطمه حسینی، نماینده تهران در مجلس، با اعلام اینکه درباره علت شکایت این وزارتخانه از پرستو فروهر که منجر به تشکیل پرونده در دادگاه انقلاب برای او شده، طرح سؤال کرده‌اند، به ایسا، گفت: «سؤال آقای محمود صادقی از آقای علوی که به امضای من، خاتم‌ها، مافی، سیاوشی، اولادقیاد و آقای پارسی‌ها هم رسیده این است که چرا وزارت اطلاعات به‌جای رسیدگی و تعقیب و مجازات قاتل یا قاتلان مرحوم داریوش فروهر و همسرش پروانه اسکندری، از دختر ایشان که برای برگزاری مراسم بزرگداشت آنها فعالیت کرده شکایت کرده است».

علی مطهری، نایب‌رئیس مجلس، هم در یادداشتی ضمن قدردانی از نهادهای اطلاعاتی به دلیل صدور اجازه برگزاری مراسم یادبود داریوش فروهر و پروانه اسکندری، از تشکیل پرونده قضائی برای دخترشان انتقاد کرد.

او در این یادداشت نوشت: «... مایه تعجب است که برای دختر آن دو مقتول مظلوم به‌خاطر پیگیری برگزاری مراسم یادبود پدر و مادرش در سال‌های گذشته، پرونده قضائی تشکیل شده است به‌جای دلجویی از او باویت مصیبت و خسارت روحی و مادی که بر وی وارد شده. در هر نظام حکومتی ممکن است توسط مامورانی که به‌جای کلاه، سر می‌آورند چنین جنایت‌هایی انجام شود، اما اولا چنین اتفاقی از نظام اسلامی که سودای عدالت و

سیاست

گزارش محمود علوی در کمیسیون امنیت ملی

وزارت اطلاعات فعالان محیط‌زیستی بازداشت شده را جاسوس نمی‌داند

شرق: پیگیری‌ها ادامه دارد. آهسته و پیوسته و ممتد. کارشناسان وزارت اطلاعات به کمیسیون امنیت ملی مجلس آمدند و توضیح دادند که فعالان محیط‌زیستی دست‌کم ۶۰ کیلومتر از مکان تحت‌نظر نهادهای نظامی دور بوده‌اند و علاوه بر آن تجهیزات فیلم‌برداری فعالان محیط زیست به‌هیچ‌روی نمی‌توانسته از یکی، دو متر آن‌طرف‌تر تصویری تهیه کند. با این حال حضور اخیر سخنگوی قوه قضائیه نشانگر نکته دیگری است. محسنی‌از‌های در پاسخ به سؤال نمایندگان اصلاح‌طلب در فراکسیون امید درباره گزارش وزارت اطلاعات بر جاسوسی آنها تاکید کرده است. حالا باید دید وضعیت فعالان محیط‌زیستی به کدام جهت می‌رود و پیگیری‌ها به سؤال نمایندگان اصلاح‌طلب در فراکسیون امید چگونه است. به‌تازگی سه‌نفر از فعالان بازداشت‌شده توانسته‌اند در دیداری کوتاه با خانواده‌شان ملاقات داشته باشند. با این حال هیچ‌کدام از این فعالان هنوز به وکیل دسترسی ندارند. چند روز پیش تلویزیون ایران مستندی با عنوان یوزپلنگ ایرانی پیش کرد که در آن هومن جوکار، مدیر پروژه حفاظت از یوزپلنگ آسیایی سخنانی می‌گفت. جوکار و جمع دیگری از فعالان محیط‌زیستی بیش از ۱۰۰ روز است که به همراه جمع کثیری از بهترین کارشناسان حیات وحش و فعالان محیط زیست در حبس‌اند.

محمود صادقی از جمله نمایندگان پیگیر وضعیت بازداشت فعالان محیط‌زیستی در توییت‌ش نوشته «در جلسه اخیر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی، کارشناسان ضد جاسوسی واجا در پاسخ به نمایندگان اصولگرا که از وزیر اطلاعات درباره علت عدم برخورد با فعالان محیط‌زیستی سؤال کرده بودند، صریحا مستدلا و مستندا اعلام کردند هیچ دلیلی بر جاسوسی آنها نیافته‌اند».

غلامرضا حیدری دیگر نماینده اصلاح‌طلب مجلس نیز به «شرق» می‌گوید «نظر کارشناسان بخش ضدجاسوسی وزارت اطلاعات این است که فعالان محیط زیست بازداشت‌شده جاسوس نیستند. اینجا به هر شکل موازی‌کاری در تشخیص به مطرح است. بهتر است یک مرجع در این زمینه تصمیم‌گیری کند. از اینجا گذشته انتظار شهروندان از شخصی رئیس جمهوری، رسیدگی عاجل به پرونده‌هایی مشابه این بازداشت‌هاست. آقای روحانی رئیس شورای عالی امنیت هستند و روا نیست پرونده‌ای که دو گفتار و روایت متناقض درباره آن وجود دارد بدون رأی و ورود ایشان ادامه یابد».

محمود صادقی نیز تاکید دارد که با توجه به اهمیت فعالیت‌های محیط‌زیستی باید دو نکته مهم را در نظر گرفت. او در این مورد به «شرق» گفته «نیاید کاری کنیم اعتماد و تلاش نهادهای مدنی برای فعالیت گسترده در این حوزه‌ها با محدودیت مواجه شود. در یک قرائت حقوقی عنصر مادی و معنوی خطا در یک مسئله حقوقی باید مدنظر قرار بگیرد. در این مورد شواهد و توضیحات نشان می‌دهد که نه عنصر مادی- شواهد و مستندات فیزیکی – و نه شواهد معنوی - یعنی اراده به جاسوسی آگاهانه وجود ندارد و بهتر است مسئولان نیز با نگاه مساعدی به ادامه بررسی پرونده بپردازند تا اعتماد عمومی و فعالیت‌های مدنی در حوزه محیط زیست نیز با رعب

رقبای نفتی ایران دندان تیز کرده‌اند

بالا می‌رود، سبب می‌شود قیمت حتی به ۸۰ دلار هم برسد. علاوه بر آنکه عوامل ژئوپلیتیک می‌تواند حتی اثر بسیار بیشتری از عوامل بنیادین (عرضه و تقاضا) داشته باشد که یکی از اینها، تصمیم رئیس‌جمهوری آمریکا مبنی بر خروج از برجام است.

🔸 **تحولات سیاسی تا چه اندازه به افزایش بیشتر قیمت نفت منجر خواهد شد؟ تصمیم‌گیری درباره برجام، سوریه و ...**

تحولات سیاسی تأثیر بیشتری می‌تواند بر بازار بگذارد. بازیگران عرضه نفت که روی قیمت‌ها اثرگذار هستند اکنون از تنش‌های ژئوپلیتیک اثر پذیرفته‌اند و به‌همین دلیل اکنون قیمت‌ها کمی بیشتر از حد نرمال است، اما اثر اصلی زمانی است که بازیگران این عرصه، عرضه و تقاضا را به‌طور معناداری تغییر دهند. حمله به سوریه کمی احساسات بازیگران بازار نفت را

نگاه

صلح مثبت و امید: نقش زنان ایران در ملت‌سازی

● **سیمین حاجی‌پور ساردویی**

● دو مفهوم «صلح مثبت» و «ملت‌سازی» د و روی یک سکه هستند. صلح مثبت و عدالت برای توسعه و ملت‌سازی ضروری هستند. این دو مفهوم ضرورت عدالت جنسیتی و توانمندسازی زنان را به‌عنوان پیش‌شرط مطرح می‌کنند. بنابراین، سرمایه‌گذاری برای توانمندسازی زنان پیشرفت و توسعه را بسیار افزایش می‌دهد. عدم سرمایه‌گذاری در این زمینه و عدم تلاش برای بهبود وضعیت زنان پتانسیل‌های افراد، خانواده‌ها، جوامع و ملت‌ها را به مخاطره می‌اندازد. در این یادداشت تلاش بر آن است که برخی موفقیت‌ها و پیشرفت‌هایی را که زنان ایران‌زمین در مسیر حرکت به سوی ملت‌سازی کسب کرده‌اند، به‌علاوه، چالش‌های باقی‌مانده طرح‌شده، می‌اندازد. در این یادداشت تلاش بر آن است که برخی موفقیت‌ها و پیشرفت‌هایی را که زنان ایران‌زمین در مسیر حرکت به سوی ملت‌سازی کسب کرده‌اند، به‌علاوه، چالش‌های باقی‌مانده طرح‌شده، ملت‌سازی و صلح مثبت چیست؟ و امید ما برای آینده چیست؟

صلح منفی و صلح مثبت

یوهان گالتانگ، پدر مطالعات صلح، میان صلح منفی و صلح مثبت تمایزی قائل می‌شود. به نظر گالتانگ، صلح منفی به معنای نبود خشونت و کشتار گروهی انسان‌هاست. صلح مثبت، از منظر دکتر کینگ، نه‌تنها به معنای نبود تنش است، بلکه حضور و وجود عدالت را نیز دربر می‌گیرد. بنابراین، دو نوع خشونت وجود دارد: ۱. خشونت مستقیم که نوعی خشونت فردی محسوب می‌شود و انواع آن شامل ضرب‌و‌شتم، شورش، تنش و در نهایت جنگ است. نبود این خشونت فردی به صلح منفی منجر می‌شود. ۲. خشونت غیرمستقیم که نوعی خشونت ساختاری است و مواردی مانند فقر، گرسنگی، تبعیض و بی‌عدالتی اجتماعی را دربر می‌گیرد. حذف خشونت ساختاری به صلح مثبت می‌انجامد. صلح منفی، منفی است زیرا انجام برخی رخدادهای غیرمطلوب را متوقف می‌کند، درحالی‌که صلح مثبت با محتوای مثبت همراه است. بنابراین، واژه «صلح» مفهومی ععیب و شامل نبود خشونت فردی و خشونت ساختاری است که به وسیله ساختارهای اقتصادی و سیاسی به شکل استثمار افراد و بی‌عدالتی اجتماعی ظهور و بروز می‌یابد. در اینجا، هدف ما عدم حضور خشونت ساختاری و حضور صلح مثبت است. اما ارکان صلح مثبت چیست؟ همان‌گونه که بیان شد، صلح مثبت از منظر دکتر کینگ با عدالت برابر است که ما می‌توانیم آن را به «عدالت اقتصادی، سیاسی و اجتماعی» ترجمه کنیم.

ارکان صلح مثبت

صلح مثبت: عدالت اقتصادی، سیاسی و اجتماعی براساس مؤسسه اقتصاد و صلح، ارکان صلح مثبت عبارت‌اند از:

دولت با عملکرد خوب = حکمرانی خوب = عدالت سیاسی
توزیع برابر منابع = عدالت اقتصادی و اجتماعی
جریان آزاد اطلاعات = آزادی = عدالت سیاسی
روابط خوب با همسایگان = امنیت = عدالت سیاسی
سطح بالای سرمایه انسانی = عدالت انسانی
محیط کسب‌وکار سالم = عدالت اقتصادی
پذیرش حقوق دیگران = برابری، به‌خصوص عدالت جنسیتی
سطح پایین فساد = پاسخ‌گویی و شفافیت = عدالت اقتصادی و سیاسی
محیط کسب‌وکار سالم = عدالت اقتصادی

صلح زنان

عدالت جنسیتی برای دستیابی به صلح مثبت پایدار و عدالت ضروری است. زنان منابع کلیدی برای تقویت صلح، ثبات و توسعه در سراسر جهان هستند. صلح مثبت و پایدار فقط در صورتی امکان‌پذیر است که مشارکت برابر تمام شهروندان - اعم از زنان و مردان - در زندگی و فضای عمومی کشور و دسترسی برابر جامعه به منابع تولیدی و اقتصادی و جایگاه‌های سیاسی که برای عدالت جنسیتی و صلح مثبت ضروری هستند، امکان‌پذیر باشد. از آنجا که رابطه مستقیم و قوی میان صلح پایدار و توسعه پایدار وجود دارد و با توجه به این واقعیت که زنان در صف مقدم برنامه‌های توسعه پایدار قرار دارند، نقش زنان در صلح مثبت و ملت‌سازی را نمی‌توان انکار کرد.

توانمندسازی زنان: ابزاری برای ملت‌سازی

«ملت‌سازی» مشارکت تمام شهروندان زن و مرد یک کشور یا ملت برای فراهم‌آوردن عقاید و جذب حمایت‌های کافی به منظور پیشرفت آن ملت است. بنابراین، یک پیوند قوی میان صلح، زنان و ملت‌سازی وجود دارد. با وجود این واقعیت که زنان براساس هنجارها، کلیشه‌ها و ایدئولوژی‌های سنتی یک جامعه در سراسر دنیا عقب نگه داشته شده‌اند، مشارکت زنان در لایه‌های اصلی ملت‌سازی جوامع قابل ملاحظه است و آنها به رشد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و حرفه‌ای تخصصی ملت‌های توسعه‌یافته و در حال توسعه در سراسر جهان کمک قابل ملاحظه‌ای کرده‌اند. با وجودی که وضعیت زنان در سراسر جهان به آهستگی اما پیوستگی تغییر می‌یابد، اما ملت‌سازی خوب با دسترسی زنان به موارد زیر امکان‌پذیر است: آموزش پرمحتوا، ایجاد فرصت‌های برابر اشتغال، محیط کاری سالم و امن، مشارکت برابر در فعالیت‌های اقتصادی، مذهبی و اجتماعی، عدالت بدون تعصب اقتصادی و اجتماعی.

ادامه در صفحه ۱۵